

*RESUM DEL
PARLAMENT DE L'HONORABLE PRESIDENT
DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA JOSEP
TARRADELLAS PRONUNCIAT A TOLOSA DEL
LLENGUADOC EL 13 D'ABRIL DEL 1975.*

★★★★

Voldria que les meves paraules, que no estan encaminades a criticar res ni ningú, ni a polemitzar, serveixin com a motiu de meditació per tal de veure el que hem de fer d'ara endavant.

Crec, catalans, que tot el que s'ha fet a Catalunya des l'any 1939 fins ara contra el franquisme està ben fet. Que tot el que s'ha realitzat no ho podem trencar, encara que potser no ens agradi totalment.

Catalunya ha obtingut una gran victòria, una victòria extraordinària. La meva gran preocupació en aquests anys d'exili ha estat sempre la reacció que es podria produir a Catalunya en el moment de retrobar una certa llibertat i l'actitud que podien tenir a casa nostra les persones vingudes d'altres encontres d'Espanya per a instal·lar-se al nostre país. Aquesta preocupació davant el que podia succeir l'any 1974, o el 1975, si ens trobàvem amb un moviment anticatalà que recordés els temps del lerrouxisme, podem foragitar-la del nostre esperit. Això no s'ha produït i això representa una gran victòria de la nostra mútua tolerància.

Totes aquelles forces de Catalunya que han anat aglutinant-se i que han posat com a punt primordial el reconeixement de l'Estatut, vol dir que reconeixen també la nostra Constitució, les nostres Institucions, el nostre anhel de governar-nos nosaltres mateixos. Totes elles mereixen el meu profund agraïment car això no ha estat fàcil, ans tot el contrari, ha estat molt difícil.

Darrerament hem pogut observar un exemple emocionant : la reacció dels emigrats a casa nostra. Una reacció favorable i gairebé apassionada en favor de la llengua catalana davant les resolucions dels ajuntaments de Barcelona i de Girona. Es a dir, retrobem aquella Catalunya que va plasmar el President Macià en la qual tothom es sentia compenetrat amb l'esperit de llibertat del nostre poble.

Aquesta gran victòria a la qual tots hi hem ajudat crec que ens cal consolidar-la. Perquè els perills encara existeixen. No ens fem pas l'il·lusió de creure que tot està resolt, ni molt menys. Hem de veure, doncs, com i de quina manera podem des d'ara aconseguir aquesta consolidació i arribar a un pla i a una actitud comú que ens serveixi per a obtenir el que nosaltres desitgem.

★★

No serà però per demés recordar que Catalunya no solament és una Nació, sinó que en altres temps fou un Estat. Amb l'Estatut ha tingut unes facultats de govern, un Parlament, ha pogut dirigir i governar el país amb una llibertat que, vull recordar-ho aquí, mai cap poble d'Europa havia aconseguit pacíficament com ho obtingué el nostre. Car sovint s'ha fet la injustícia de minimitzar les facultats i el poder que tenia Catalunya. S'ha fet la injustícia volguda, o l'error, de considerar les nostres llibertats molt limitades.

Els catalans hem de pensar, davant el que vindrà, que, amb totes les limitacions que es vulgui, Espanya fou l'únic país d'Europa, d'abans la darrera guerra mundial que va concedir, o admetre, unes llibertats polítiques sense que a Catalunya li costés gairebé res. El nostre poble, gràcies a la seva unitat, obtingué l'Estatut, les lli-

bertats importants que aquest li atorgava sense que hi hagués un mort ni cap sacrifici violent com ha estat el preu que han hagut de pagar altres pobles d'altres països. I això fou possible també gràcies al liberalisme, a la comprensió que malgrat tot existia a Espanya l'any 1931.

★★

Tots sabem en aquests moments quina és la situació del règim franquista i per tant no cal que m'estengui en consideracions. Tots sabem que ha entrat a l'agonia, en una llarga agonia. ¿Quan es produirà el desenllaç? Ningú no ho sap, però no hi ha dubte que la dictadura s'acaba. I hem de tenir el cor ple d'esperança i també l'ambició de saber que nosaltres, en dir nosaltres vull dir tots els catalans, els de dintre i els de fora, i tots aquells ciutadans que resideixen a casa nostra, vinguin d'allà on vinguin, volem governar el nostre país i influir els altres pobles d'Espanya per tal que la democràcia, el progrés, la comprensió i la tolerància de Catalunya irradii en arreu de la península.

★★

Catalunya és un poble liberal, Catalunya és un poble republicà. Ho ha estat i ho tornarà a ésser. Perquè sense República no hi ha llibertat a Catalunya. Cal saber que la democràcia, no ja catalana, sinó també espanyola no és possible si no existeixen la Generalitat de Catalunya i la República.

Per tant, al meu entendre, cal tenir posicions sense equívocs. En aquest aspecte fora un error que es dubtés del que acabo de dir-vos. A Espanya, en general, quan es parla dels catalans, no es pregunten mai si som o deixem d'ésser liberals. Tothom sap que és una qüestió intrínseca dels catalans el seu esperit democràtic. Voldria recordar als més joves que es troben entre nosaltres que Catalunya va votar unànimement la República. Ni un sol Diputat, d'esquerra, de centre o de dreta, va deixar de votar-la. L'Estatut, Catalunya el va votar també unànimement. Aquesta força, aquesta unanimitat nostra va consolidar la República. Nosaltres hem de tenir una política netament catalana, netament republicana i democràtica, perquè això ajuda també com us he dit abans als altres pobles d'Espanya.

★★

Com sabeu, s'han viscut moments de gran eufòria. Tothom creia que el general Franco es moria i que aquest fet provocaria un canvi de règim. ¡Trist destí el d'un poble que espera la mort d'un home per alliberar-se! Aquest fet, ineluctable, no té importància. El que passa, el que succeeix avui dia, el que ha d'arribar, només pot ésser el que nosaltres volem. I per això us deia abans, i em permeto repetir-ho a fi que ningú tingui la creença de que les meves paraules obeeixen al propòsit de trencar el poc o molt que existeix. El que s'ha obtingut és profitable. El que hem de realitzar ha d'ésser més ampli, més fort i més representatiu per tal de convèncer el nostre adversari del que volem aconseguir de nou i del que mai hem deixat d'ésser.

La primera condició per arribar-hi és que els catalans hem d'ésser irreductibles en saber i fer saber que Catalunya és una Nació. Que la nostra vella història segueix. Que si després de dos segles de lluites, dos segles, Catalunya obtingué unes llibertats polítiques, ni avui ni mai renunciarem a obtenir-les de nou. El poder polític del nostre poble és la Generalitat de Catalunya. Tot acord, tota decisió que es prengui, siguin qui siguin els seus autors, han de saber que sense la Generalitat de Catalunya és inacceptable i almenys jo declaro de manera clara i precisa que no estic disposat a acceptar-lo, com estic segur que tampoc l'acceptarà el nostre país.

No voldria, però, que algú cregui que em limito a un esperit patriòtic com es diu a vegades, i que no veig els altres problemes. No. Quan demano el restabliment total de la Generalitat de Catalunya crec que faig un gran servei a la democràcia espanyola. Aquesta democràcia sap pertinentment que si Catalunya és forta, democràtica i republicana, nosaltres som els seus millors aliats. Car, insisteixo, la democràcia espanyola no té altre aliat més segur que nosaltres.

Ho hem demostrat contínuament. Milers i milers de catalans han mort per la seva fidelitat a aquesta democràcia. Vulguem-ho o no, estem lligats a la seva sort, com ho estem a la seva malaurança.

★★

Si nosaltres aconseguim en primer lloc aclarir la situació, desfer la confusió actual, haurem fet un gran pas, un pas decisiu. Es natural que existeixi aquesta confusió car després de tants anys de clandestinitat, ¿com voleu que no hi hagin divergències i discussions? Ens cal acceptar-les i comprendre-les. La política és justament l'art d'evitar les baralles i la guerra civil. La política serveix per a mantenir un diàleg amb tothom. Crec que pel damunt de totes les dificultats hem d'arribar a conclusions concretes, sense trencar res, tenint present, i en això hem d'ésser intransigents, que la vida política del nostre país neix, viu i mort a Catalunya. Aquesta és la base fonamental de la nostra nacionalitat, la base essencial de la nostra futura victòria. Tot el que no sigui acceptar aquesta premissa crec que constitueix una greu equivocació.

Ens trobem avui dia que a casa nostra existeixen una trentena de partits i organitzacions polítiques i obreres. Totes elles no estan unides i moltes no ho estan fins i tot amb elles mateixes. Totes treballen amb bona fe i amb desig de triomfar, no en dubtem. Repeteixo que en fer aquesta constatació no censuro a ningú, però és la realitat, com succeeix en tots els països que lluiten per la seva llibertat.

Al costat d'aquestes organitzacions ens trobem que, cada dia sorgeixen més i més dirigents de Societats multinacionals i financeres que han estat durant vint anys al marge de la política, sense preocupar-se del futur, i ara que el règim trontolla els podem veure exposar llurs solucions, i encara que semblin de bona fe, en alguns d'ells batega la voluntat de canviar només l'etiqueta de l'actual règim. I això no ho volem. Benvinguts siguin si volen unir-se a nosaltres, però que no cometin l'error de creure que el nostre país ha renunciat als seus drets.

★★

Catalunya té la seva Constitució que el poble va votar lliurement, que el poble espanyol va acceptar lliurement. Es Catalunya qui ha de pactar amb Espanya i amb els altres pobles de la península si ho creu necessari, però no amb els partits polítics. ¿Amb qui pactariem a Madrid? ¿Fora algunes excepcions, amb fantasies? ¿Amb gent que mai no ha deixat de servir el franquisme?

Crec que la Generalitat de Catalunya és la única que pot parlar i la única que pot pactar. Naturalment, naturalment, en acord amb els partits polítics i les organitzacions obreres i no com una entitat aïllada. D'acord amb les organitzacions, d'acord amb aquestes personalitats que ara intervenen en la política catalana. D'acord amb tots, però ningú al marge.

★★

Les Organitzacions catalanes accepten l'Estatut del 1932 i més que això encara, hem pogut veure, arran de les vagues de la Seat a Barcelona, que els obrers d'aquesta Societat, en un manifest escrit en castellà, a més a més de mantenir llurs reivindicacions, deien de manera ben explícita que acceptaven el nostre Estatut i que aquest s'havia d'aplicar.

Doncs bé, si avui dia a Catalunya tothom accepta l'Estatut, vol dir que tothom accepta la Generalitat de Catalunya, que tothom accepta la nostra Constitució. Per tant, solament a través del nostre futur Govern podem parlar, gestionar i pactar amb qui sigui. Considero un error voler anar per altres viarans que no condueixen a res de positiu pel nostre poble.

★★

Es urgent, doncs, fer un esforç per arribar al diàleg. Amb tothom. Amb tothom, naturalment que accepti els principis que en aquests darrers anys s'han proclamat de manera clara i precisa. Tothom està d'acord amb l'Estatut del 1932 i això vol dir que està d'acord amb la nostra Constitució que modificarem, i d'una manera democràtica si convé, quan sigui l'hora i no ara. Els partits polítics així ho han proclamat i aquells que no ho han fet — que també n'hi ha — estan disposats a parlar-ne. Si nosaltres arribem a aquesta conclusió crec que haurem fet un gran servei a Catalunya i també als altres pobles d'Espanya.

Us vull assenyalar un fet que al meu entendre s'oblida i és que cert franquisme encara és fort. No ens fem il·lusions. Prop de trenta sis anys de governar el país dona al règim una certa consolidació. I si aquest règim no ha dubtat en assassinar el President Companys i Puig Antich entre molts altres, el dia de demà podrà repetir els seus crims si nosaltres no som forts. Per tant, davant les possibles repressions del franquisme en les acaballes del seu regne, cal que ens presentem més units que mai.

L'herència de la dictadura és greu. Pensar que abandonarà el poder un bon dia perquè haurà trobat la solució amb una personalitat monàrquica, sigui una o altra, és un error. El franquisme no abandonarà, de bon grat, les seves posicions. Si som forts podrem evitar moltes violències i assolirem la victòria. Si no presentem un front únic i per tant som febles, es possible que ens derroti una altra vegada. La nostra pròpia salvació i la del país ens obliga a acceptar aquesta unitat sense plantejar problemes previs. Els catalans hem demostrat que quan convé sabem trobar aquesta concòrdia i estic convençut que ara l'assolirem una vegada més.

Per altra banda, Catalunya no té avui plantejats els problemes que eren els seus l'any 1936. Hem de reconèixer que actualment el present del nostre poble no té res a veure amb el que vàrem deixar nosaltres, ni amb el de l'any 1930 molt menys encara. Es evident que el benestar d'Europa i el fet que la dictadura ha practicat sempre una política de repressió contra la classe treballadora ha permès sovint que la burgesia catalana transformés el nostre país. Aquesta, amb la seva intel·ligència, amb el seu dinamisme, amb el seu orgull, ha fet de Catalunya un país industrial, econòmic i financer potent. Però, aquest país és de tots i per tant tots hem de salvar-lo.

Voldria recordar un fet que sovint s'oblida. Aquesta Catalunya rica d'avui, nosaltres, el Govern de la Generalitat, l'ha construïda també. Car si bé és veritat que ha estat allunyada del país, abans d'abandonar-lo el deixà en condicions que han possibilitat aquesta renaixença. La Generalitat de Catalunya durant la guerra va crear el Consell d'Economia i com a Cap de Govern vaig tenir l'honor de signar el Decret de Col·lectivitzacions. I això fou d'una gran transcendència per Catalunya. A tot el món, avui, es discuteix l'autogestió. I Catalunya, llavors, ja la va posar en pràctica. I gràcies a aquesta política econòmica i social de la Generalitat de Catalunya fou possible que una determinada burgesia en retornar a casa nostra es trobés amb les seves fàbriques plenes de reserves, sense deutes, en perfecte estat de marxa i moltes d'elles amb un actiu com mai l'havien pogut tenir.

Aquest esforç del poble català els permeté a ells, amb l'ajut del franquisme, i també pel benestar general d'Europa, arribar a la situació en la qual avui es troben. Sense la Generalitat de Catalunya no hi ha dubte que avui no gaudirien d'aquesta situació eufòrica.

Justament ens cal parlar clar i almenys és el que jo intento fer. A casa nostra aquesta burgesia que ha aprofitat de la Generalitat de Catalunya, dels obrers que treballaren durant la guerra amb gran entusiasme i sacrifici sense pensar en cap egoisme personal, i que amb el seu esforç possibilitaren que la nostra indústria repregués l'any 1940, avui dia, sento haver de dir-ho, està mancada d'humilitat i de comprensió. D'uns quants anys fins ací, les coses no segueixen el camí que caldria. No té en compte ni com pensa, ni com actua la burgesia d'Europa occidental. Abans us deia que mancava d'humilitat. Ho hem vist en aquests darrers tres mesos. 1.600 treballadors, en les vagues de la Seat, de l'Hispano Olivetti i d'altres empreses, d'una manera tallant, sense cap consideració, han estat llençats al carrer.

I això és inacceptable encara que una part d'aquesta burgesia digui que defensa la llengua catalana. La llengua catalana és una cosa, llurs interessos una altra i els drets dels obrers una altra! Crec que això és i ha d'ésser ben clar avui i sempre.

★★

Si en l'ordre polític he dit sovint que les nostres organitzacions han de nèixer-viure i morir a Catalunya, en l'ordre econòmic cal que tothom tingui present, principalment els més responsables d'aquesta economia, que les finances i la indústria neixen a Catalunya, viuen a Catalunya, però moren o poden morir a Madrid. I per tant, si volen salvar el que ara tenen, no poden fer una política que un dia pugui provocar un desastre al nostre país.

Com ho fora també el de deixar-se emportar per les ambicions i fantasies d'aquells que sempre volen guanyar i les d'aquells altres que no tenen res a perdre.

★★

Però em sembla que després de tants anys i de l'actual descomposició del règim, després de la fallera de certa gent, no catalana naturalment, de presentar-nos com a única solució la monarquia — sigui la que sigui —, nosaltres els catalans hem de plantejar-nos aquest problema. Parlar de República sembla un « tabú ». Ningú no

es vol definir. ¿Quin règim ni haurà a Espanya? Es evident que caurà en un règim provisional encara que aquest sigui una monarquia perquè nosaltres la considerem també provisional mentre i tant el poble lliurement no l'accepti.

Aquest fet ens planteja un problema molt important i des d'ara hem de pensar en la seva transcendència. Al llarg d'aquests vint-i-un anys que tinc l'honor d'ésser President de la Generalitat de Catalunya he estat criticat algunes vegades per no haver constituït un Govern. Molts catalans, el patriotisme dels quals no discuteixo, em feien el retret de no haver creat un Govern com el de la República o el d'Euzkadi. No ho he fet i cada dia n'estic més satisfet, perquè crec que si hi ha d'haver un Govern ha d'ésser a Catalunya i els catalans de l'interior són els que l'han de constituir i no pas jo ni vosaltres.

Avui ens trobem ja en aquesta situació. ¿Cal pensar en un Govern provisional? Cal que les organitzacions polítiques de casa nostra i aquestes personalitats que han sorgit, ens plantegem si a l'interior s'ha de constituir un Govern, si és oportú, o un Consell Nacional. Crec que cal parlar-ne seriosament. Fins ara, m'hi he negat sempre. He cregut que no era el moment escaient.

★★

Per tant, una de les coses que hem de fer en primer : lloc, és no trencar res del que ja existeixi en la clandestinitat, sigui el que sigui. Hi estem conformes o no. Parlar amb tots els que han actuat. Amb els que sempre han estat al marge i amb els que en aquests darrers temps volen intervenir en la política del present i del futur de Catalunya. El pitjor que ens podria passar, al meu entendre, és que el dia que a Espanya es constitueixi un Govern provisional els catalans ens trobéssim sense tenir un interlocutor vàlid que ens representi a tots.

No tinc preferència ni per un Govern, un Consell Nacional o una altra Organització. Però si que és evident que tot Organisme que neixi a Catalunya només pot fer-ho si hi ha un acord entre les forces de l'interior i les de l'exili i naturalment amb el President de la Generalitat.

No és la primera vegada que ho dic. Cal que tinguem present tothora que a més a més de l'Estatut de Catalunya del 1932, votat pel Parlament de la República espanyola, tenim la nostra Constitució que fou votada pel Parlament Català el maig del 1933. Aquesta permet al President de la Generalitat delegar les funcions executives. No m'he negat mai, ni em nego, ni em negaré, si a Catalunya hi ha unanimitat, a delegar-les als qui la representin, perquè siguin ells i no jo ni vosaltres, perquè son ells els qui més han sofert de la situació política, els que decideixin el que cal fer. Però cal actuar conjuntament.

★★

Es evident que algú podrà dir o pensar que la nostra política va lligada a la d'Espanya. No hi ha dubte. No pot ésser d'altra manera. Els països de parla catalana són els nostres germans i els nostres aliats naturals. En aquest aspecte no insisteixo doncs ja sabeu els llaços històrics i espirituals que ens uneixen i que cada dia han d'ésser més forts per arribar a una política més fecunda.

Comprenem i estimem els pobles d'Espanya que com nosaltres mateixos lluiten per la llibertat, però, em sembla que no estarà per demés afirmar que no podem acceptar que intervinguin en la nostra política, com nosaltres no devem intervenir en la seva. I, de cara a Espanya, entenc que solament hem de fer-la a través de l'Estat espanyol representat per un Govern legítim.

★★

Els catalans hem portat sempre a Espanya i principalment en el que va de segle, aquesta alenada de llibertat. Nosaltres tenim el deure i principalment els joves i la generació d'avui, de portar aquesta llibertat, aquest sentit de comprensió i la tolerància que són i han estat els del nostre poble. En tots els aspectes. En l'aspecte polític, en l'aspecte social, com en l'aspecte espiritual. Si ens ho proposem, estic segur que ho aconseguirem. Nosaltres no podem abandonar aquest deure.

★★

Ens trobem davant la possibilitat de veure desaparèixer demà o demà passat el franquisme i llavors, ¿qué farem nosaltres? ¿Ens caldrà contentar-nos com ara que veiem a molts anar a Madrid a pidolar uns pactes o a demanar unes llibertats? ¿Amb qui? ¿Amb qué? ¿I per qué? Tot això no té cap utilitat. El fet extraordinari de Catalunya és que a casa nostra s'ha creat un nucli d'unitat molt important. No és encara total, és evident, però diria que ho podrà ésser. Car el que ja ha aconseguit aquest nucli és el que abans esmentava dels emigrats, el de donar a conèixer que nosaltres tenim un Estatut.

I per tant, aquest moviment ha d'ésser una part integrant d'aquesta unitat que aconseguirem. Es a dir, no s'ha d'excloure a ningú, però és urgent que pensem de nou tota la política portada a terme fins ara.

Per altra banda, al meu entendre, no és el moment d'abandonar res del que tenim. Hi ha qui creu que és més positiu pel país fer una política internacional. Jo crec, i que em vulguin excusar els que la prediquen, que aquesta política és inútil i contraproduent.

Es a dintre Catalunya que s'ha d'actuar i per tant la nostra veu i acció han d'ésser presents en tots els indrets del país que tant i tant ho necessita. No ens podem permetre el luxe de fer fum per amagar els greus problemes que tenim a resoldre.

Aquest és, en línies generals, el meu pensament i excuseu-me que acabi doncs ja és molt tard i no voldria retenir-vos amb excés. Aquesta és la política que preconitzo i des d'ara, des d'avui que la plantejo, penso defesar-la i crec que a dintre Catalunya serà encara més compresa del que alguns poden pensar.

Que ningú no en dubti, si no es fa aquesta política, són les baralles són les discussions inútils, són les interpretacions partidistes, són els anti i els no anti, l'esmicolament del nostre poble, i en fi, caure en la demagogia. Nosaltres no ho podem permetre.

Resumeixo, doncs, el meu pensament. Cal que tothom sàpiga que estic disposat a delegar les meves funcions executives necessàries perquè a Catalunya es faci una política de generosa unitat si es creu que s'ha de fer. Que estic plenament disposat a ajudar a aquesta acció. Però, que ningú s'equivoqui en la meva actitud doncs jo com sempre compliré amb els meus deures.

Passi el que passi, res ni ningú em farà trair la memòria dels Presidents Prat de la Riba, Macià i Companys que esmerçaren llurs esforços i la seva vida per obtenir les nostres llibertats, que menaren una lluita constant, plena de sacrificis, per tal d'aconseguir que Catalunya es governés ella mateixa com millor li semblés. I això és el que jo vull i estic segur que és també el que volen tots els ciutadans de Catalunya.

*
* *